



LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 5

# עיני כל אליך ישברו וגו'

“The eyes of all look to You with hope”



DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok



**LikuteiTorah.com**

THE CHASSIDISHE PARSHA

[likuteitorah.com/likutei-torah/matos/5/](http://likuteitorah.com/likutei-torah/matos/5/)

**1** עיני כל אליך ישברו וגו'. הנה על מ"ש נודע בשערים בעלה פי' בזהר פי' וירא (דק"ג ע"ב) לפום מה דמשער בלביה.

"The eyes of all look to You with hope," etc. Now, on what is written, "Her husband is known in the gates," the Zohar, Parshas Vayeira (page 103b), explains: "according to what he gauges (meshaer) in his heart."

עוד פי' שם מאן שערים כד"א [כמה דאת אמר] שאו שערים ראשיכם וביארו בזה בפ' פינחס (דרנ"ג ע"ב) אלין אינון תרעין עילאין כו'

It further explains there: "What are 'gates'? As it says, 'Lift up your heads, O gates.'" And they explained this in Parshas Pinchas (page 253b): "These are the supernal gates," etc.,

ואינון חמשים תרעין והם חמשים שערי בינה. ולהבין זה איך על שערי בינה אמרו דמשער בלביה. "and they are fifty gates"; and these are the fifty gates of Binah (understanding). And to understand this: how did they say, of the gates of Binah, "what he gauges in his heart"?

אך כי הנה אמרו הלב יודע הלב מבין (כמ"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] ס"פ כי תצא) (דר"פ ע"ב).

But [the answer is] that, behold, they said, "The heart knows, the heart understands" (as is written in the Raaya Mehemna, at the end of Parshas Ki Seitzei) (page 280b).

וברכות בקהלת ע"פ דברתי אני עם לבי הלב רואה שנאמר ולבי ראה הרבה חכמה הלב שומע שנאמר ונתת לעבדך לב שומע כו'

And in [Midrash] Rabbah on Koheles, on the verse "I spoke with my heart": "The heart sees, as it is said, 'And my heart saw much wisdom'; the heart hears, as it is said, 'Give Your servant a hearing heart,' etc.;

הלב מחשב כו' ועיין בפ"ב [בפרק ב'] דאבות משנה ט', וכן אמרו בינה ליבא ובה הלב מבין.

the heart thinks," etc. And see Avos, chapter 2, mishnah 9. And so too they said, "Binah is the heart, and with it the heart understands."

ביאור הענין הוא ההתבוננות באור א"ס ב"ה איך שהוא סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] וכי' כשהוא עדיין במוח תבונתו ולא נמשך מזה הארה והמשכה בלב להיות הלב נרגש מזה נקי מוח בינה

The explanation of the matter is this: contemplation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, how it is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin), etc., while it is still in the mind of his understanding, and no radiance or flow has been drawn from it into the heart so that the heart would be stirred by it, is called the mind of Binah,

ולא שערי בינה אכן כשנפתח ממנה אור להאיר גם בלב נקרא שערי בינה עד"מ כמו השער הנפתח לצאת בו לחוץ.

and not the gates of Binah. But when a light opens from it to shine in the heart as well, it is called the gates of Binah; by way of analogy, like a gate that is opened in order to go out through it.

כך יוצא אור ההשגה מן מוח תבונתו ונתפסת בלב שהלב משער ומשיג גם היא אותה השגה והתבוננות

So the light of comprehension goes out from the mind of his understanding and is grasped in the heart, so that the heart too gauges and comprehends that same comprehension and contemplation

(ועיין בילקוט ריש משלי היכן היא החכמה מצויה כו' ע"ש. וע' בזהר פ' שלח) (דקס"א ע"ב).

(and see the Yalkut at the beginning of Mishlei: "Where is wisdom found?" etc.; see there. And see the Zohar, Parshas Shelach) (page 161b).

ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ והיה לכם לציצית בד"ה להבין ענין הלב, וע"ז נאמ' [נאמר] שמע ישראל שמיעה בלב

And see what is written elsewhere, in the explanation on the verse "And it shall be to you for tzitzis," in the discourse beginning "To understand the matter of the heart." And of this it is said, "Hear, O Israel": hearing in the heart,

להבין כו', וזהו כוונת המאמר וירא ק"ג ע"פ נודע בשערים בעלה כל חד לפום מה דמשער בלביה היינו כפי מה דמשער ומשיג בלבו את ההתבוננות שבמוחו מסוכ"ע וכי'

to understand, etc. And this is the intent of the saying [in] Vayeira, [page] 103, on the verse "Her husband is known in the gates": "each one according to what he gauges in his heart"; that is, according to how much he gauges and comprehends in his heart the contemplation in his mind of the light that encompasses all worlds, etc.

ולכן נק' ג"כ נ' שערי בינה שיוצא האור מן מוחו לחוץ לתבונת לבו כמו ד"מ [דרך משל] שער נפתח

And therefore it is also called the fifty gates of Binah, for the light goes out from his mind outward, to the understanding of his heart, as, by way of analogy, an opened gate

(ובמ"א ע"פ וספרתם לכם נתי' [נתבאר] דנש"ב [דני שערי בינה] הם ז' מדות עליונות וכל א' כלול מזי הרי מ"ט והיינו כי משכן המדות הוא בלב וע"י שנמשך מהמוח לתבונת לבו להיות הלב מבין כו' הרי נמשך המשכת הבינה במדות שבלב

(and elsewhere, on the verse "And you shall count for yourselves," it was explained that the fifty gates of Binah are the seven supernal emotive attributes (middos), each one comprising seven, which makes forty-nine. That is, the dwelling place of the emotive attributes is in the heart, and through [the light] being drawn from the mind to the understanding of his heart, so that the heart understands, etc., the drawing-down of Binah is thereby drawn into the emotive attributes in the heart;

לכן הם מ"ט שערים נגד ז' מדות כנ"ל, ועמ"ש בד"ה צו כו' את קרבני לחמי בענין עצמות גידין ובשר, וע' בפרדס שער י"ג שער השערים פרק ה' ופ"ז [ופרק ז'] ועמ"ש במ"א ע"פ ושעריך לאבני אקדח),

therefore they are forty-nine gates, corresponding to the seven emotive attributes, as mentioned above. And see what is written in the discourse beginning "Command, etc., My offering, My bread," on the matter of bones, sinews and flesh; and see the Pardes, Gate 13, the Gate of Gates, chapter 5 and chapter 7; and see what is written elsewhere on the verse "And your gates of carbuncle stones").

וזהו כל בגימט' [בגימטריא] נ' שהם נש"ב [נ' שערי בינה] והיינו פי' עיני כל וכו' כנס"י [כנסת ישראל] נק' כל נגד נש"ב [נ' שערי בינה] כל חד לפום שעו"ד [שיעורא דיליה] אליך ישברו כו'

And this is kol ("all"), which in gematria is fifty, these being the fifty gates of Binah. And this is the meaning of "The eyes of all," etc.: the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called kol, corresponding to the fifty gates of Binah, each one according to his own measure; "look to You with hope," etc.

(ופי' עיני כל היינו כנ"ל בענין הלב רואה כי גם דהשערים הם ממוח בינה וראיה הוא מבחי' חכמה

(And the meaning of "the eyes of all" is as mentioned above regarding "the heart sees": for even though the gates are from the mind of Binah, and seeing is from the level of Chochmah (wisdom),

אך כי השער החמשים הוא המחבר חו"ב [חכמה ובינה] וממשיך התפשטות החכמה עילאה בכל המ"ט שערים ועמ"ש סדי"ה וספרתם לכם הנ"ל. ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור (דצ"ג ב') בענין לב.

yet the fiftieth gate is what joins Chochmah and Binah and draws the extension of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) into all the forty-nine gates. And see what is written at the end of the discourse beginning "And you shall count for yourselves," mentioned above. And see the Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) on Parshas Emor) (page 93b) on the matter of the heart.

ובשם המגיד נ"ע [נשמתי עדן] איתא ע"פ חזה התנופה דלכך נק' חזה משום שהחכמה שהיא בחי' ראיה נמשך עד החזה ומשם ולמטה הוא בחי' ירכין וכנודע מענין חצר הכבוד שהיא פרסא המפסיק בין אברי הנשימה כו'

And in the name of the Maggid, whose soul is in Eden, it is said on [the verse] "the breast of the wave-offering" that it is called chazeh ("breast") because Chochmah, which is the level of sight, is drawn down as far as the chest, and from there downward is the level of the thighs (yarchin); as is known from the matter of the diaphragm (chatzar hakaved), which is a partition that separates between the organs of breathing, etc.;

רק לפי שהחזה הוא דבר חיצוני לכך נק' חזה שהוא תרגום של ראיה ועמ"ש במ"א ע"פ ומבשרי אחזה אלוה בד"ה וידעת היום, דאחזה שהוא לשון תרגום הוא אחוריים דבחי' ראיה ממש.

only, because the chest is an external thing, it is therefore called chazeh, which is the Aramaic (Targum) for "seeing." And see what is written elsewhere on the verse "And from my flesh I will see (echezeh) G-d," in the discourse beginning "And you shall know this day": that echezeh, which is an Aramaic expression, is the back (achorayim) of the level of actual sight.

אך לפעמים נק' כנס"י [כנסת ישראל] כלה בה"א [בית הלל אומרים] נוספת הטעם לזה כי יש ארוסה ונשואה קודם שנכנסה לחופה שאינה

However, the Congregation of Israel is sometimes called kallah ("bride"), with an added hei. The reason for this is that there is a betrothed woman (arusah) and a married woman (nesuah): before she has entered the chuppah, when she is not

ראויה ליחוד וזיווג עדיין נק' ארוסה והנשואה הוא אחר שנכנסה לחופה וראויה לזיווג אז היא נשואה ונק' כלה בה"א [בית הלל אומרים] ועמ"ש בד"ה יחיינו מיומים.

yet fit for union and coupling, she is called betrothed; and the married woman is after she has entered the chuppah and is fit for coupling: then she is married, and she is called kallah, with a hei. And see what is written in the discourse beginning "He will revive us after two days."

2 וביאור ענין זה בעבודה שבלב זו תפלה ע"פ המבואר כי כשנמשכה ההתבוננות בלב נקי שער דמשער בלביה.

And the explanation of this matter in “the service of the heart, which is prayer,” according to what has been explained: when the contemplation is drawn into the heart, it is called a gate (sha’ar), [as in] “what he gauges (meshaer) in his heart.”

אמנם יוכל להיות שגם אם משער בלביה אבל לא נקלט האור בתוך תוך עומק לבבו כמ"ש בכל לבי דרשתיך פי' כשנקלט כו'

However, it can be that even if he gauges [it] in his heart, the light has not been absorbed into the innermost depth of his heart. As it is written, “With all my heart I have sought You”: the meaning is that when it is absorbed, etc.,

אז נקי בכל לבי היינו שנכנס כל נש"ב [ני שערי בינה] בתוך נקודת לבבו אבל אם לא נקלט רק הוא בחיצוניות הלב נקי כל בלא הי'

then it is called “with all (kol) my heart,” that is, that all (kol) the fifty gates of Binah (understanding) enter within the point of his heart. But if it is not absorbed, but is only in the outer dimension (chitzoniyus) of the heart, it is called kol without a hei.

אבל כשנקלט כנ"ל נקי כלה בה"א [בית הלל אומרים] כי הה"א מורה על פנימית הלב המקבל נש"ב [ני שערי בינה] בתוכה כפי דמיון קליטת הנוקי [הנוקבא] טיפת דכר

But when it is absorbed, as mentioned above, it is called kallah, with a hei; for the hei indicates the inner dimension (pnimiyus) of the heart, which receives the fifty gates of Binah within it, in the likeness of the Nukva (the feminine / Malchus) absorbing the drop of the masculine.

לכן נקי נשואה אחרי שנקלט אור א"ס ב"ה שבהשגת מוחו בתוך נקודת לבבו ביחוד וזיווג ועמ"ש בד"ה ענין ראש השנה כפי תבא.

Therefore it is called married, after the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is in the comprehension of his mind, has been absorbed within the point of his heart, in union and coupling. And see what is written in the discourse beginning “The matter of Rosh HaShanah,” in Parshas Savo.

משא"כ בחי' ארוסה היינו כשלא נקלט כנ"ל אזי נקרא ארוסה ונק' כל כנ"ל. וזהו נודע בשערים בעלה פי' נודע לשון יחוד וזיווג כמו והאדם ידע כו'.

Whereas the level of a betrothed woman is when it has not been absorbed, as mentioned above; then it is called betrothed, and it is called kol, as mentioned above. And this is "Her husband is known in the gates": the meaning is that "known" is a term for union and coupling, as in "And Adam knew," etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] וידעת היום והשבות אל לבבך כו' (ועמ"ש בד"ה לריח שמניך בענין וכד קבילת דכר אקרי נערה בה"א [בית הלל אומרים], כי הה"א מורה על שקיבלה ההשפעה מעלמא דדכורא.

And this is [the meaning of] what is written, "And you shall know this day, and take it to your heart," etc. (And see what is written in the discourse beginning "For the fragrance of your oils," on the matter of "and when she has received a male, she is called na'arah with a hei"; for the hei indicates that she has received the influx from the world of the masculine (alma dedechura).

לכן ע"פ לה"ק [לשון הקודש] ג"כ תוספת הה"א מורה על לי' [לשון] זכר כמו ואת לשון נקבה ואתה לשון זכר כדפרש"י [כדפירש רש"י / כדפירוש רש"י] פי' ואתחנן ע"פ ואת תדבר וכ"ה במשנה פי"ד

Therefore, according to the Holy Tongue as well, the addition of the hei indicates the masculine form: as ve'at ("and you") is the feminine form and ve'atah the masculine form, as Rashi explains in Parshas Va'eschanan on the verse "And you (ve'at) shall speak." And so it is in the Mishnah, chapter 4

דנזיר ובגמרא ריש קדושין גבי שלש ושלשה, וע' בפרדס שער השערים ספ"ו ובעה"כ [ובערכי הכינויים] ערך כל. ועמ"ש עוד מענין כי כל בשמים ובארץ בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה):

of Nazir, and in the Gemara at the beginning of Kiddushin, regarding shalosh and sheloshah ("three"). And see the Pardes, the Gate of Gates, at the end of chapter 6, and in Erchei HaKinuyim, under the entry kol. And see further what is written on the matter of "For all (kol) that is in heaven and on earth," in Shir HaShirim, in the discourse beginning "To My mare among Pharaoh's chariots.")

**3** ב אמנם אין בחינת הקליטה נעשה עד לאחר החופה לפי שבחי' החופה הוא אור מקיף מלמעלה שמאיר על חתן וכלה שיוכלו להתייחד

2. However, the aspect of absorption does not come about until after the chuppah, because the aspect of the chuppah is an encompassing light (Or Makif) from above, which shines upon the groom and bride so that they can unite;

והיינו הארת רצון העליון השורה בבחינת מקיף על הלב שיוכל לקלוט האור בתוכו ולמעלה בכנס"י  
[בכנסת ישראל] הוא ג"כ בחי' מקיף עליון הנק' חופה כמ"ש

that is, the radiance of the Supernal Will, which rests in the manner of an encompassing [light] over the heart, so that it can absorb the light within it. And above, in the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), there is likewise a supernal encompassing [light] that is called chuppah, as it is written,

כי על כל כבוד חופה בכדי שיהיה יחוד וזיווג ואז נק' כנס"י [כנסת ישראל] כלה עם ה'

“For over all the glory [there shall be] a canopy (chuppah),” so that there may be union and coupling; and then the Congregation of Israel is called kallah, with the hei.

(וענין בחינת חופה זו בעבודה י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במ"א ע"פ טוב לחסות שיש כמה מיני

התבוננות יש שתכנס בקרב איש ולב עמוק כו' שהלב הוא כלי קיבול לאהבה זו ויש התבוננות

(And the matter of this level of chuppah in [divine] service can be explained according to what is written elsewhere on the verse “It is better to take refuge”: that there are several kinds of contemplation. There is [contemplation] that enters “the inward part of man and a deep heart,” etc., so that the heart is a receptacle for this love; and there is contemplation

שהיא למעלה בהשגת מוחו ותבונתו והלב קטן מהכיל התבוננות זו שאלו היה מגיע עד הלב היה כלה

שאריו ולבבו בכלות הנפש כו', ויש אשר גם מוחו לא סביל כו' והוא ענין תפלה בלחש ובחשאי כו'

that is above, in the comprehension of his mind and his understanding, and the heart is too small to contain this contemplation, for if it reached the heart, “his flesh and his heart would fail” in the expiry of the soul (kelos hanefesh), etc.; and there is [contemplation] that even his mind cannot bear, etc., and this is the matter of prayer in a whisper and in silence, etc.,

שהוא ביטול השגת הנפש מכאשר תוכל שאת כו', ובחי' התבוננות זו שהיא בחינת מקיף נק' חופה, ועמ"ש מענין בחינת מקיף זה בביאור ע"פ וספרתם לכם בפרשת אמור ועמ"ש מענין חופה בד"ה לסוסתי הנ"ל ובד"ה תורה צוה).

which is the nullification (bittul) of the soul's comprehension, [it being more] than it can bear, etc. And this level of contemplation, which is the level of an encompassing [light] (makif), is called chuppah. And see what is written on the matter of this level of makif in the explanation on the verse “And you shall count for yourselves,” in Parshas Emor; and see what is written on the matter of the chuppah in the discourse beginning “To My mare,” mentioned above, and in the discourse beginning “The Torah [that Moshe] commanded.”)

וזהו עיני כל פי' קודם שנקראת כלה היינו קודם הקליטה ואז נקרא עיני כל אליך ישברו בבחי' תשוקה מרחוק כמו ארוסה לארוס

And this is "The eyes of all"; the meaning is: before she is called kallah, that is, before the absorption, she is then called "The eyes of all (kol) look to You with hope," in the manner of longing from afar, like a betrothed woman for her betrothed.

אבל לאחר החופה אז זמן יחוד וזיווג לקבל ולקלוט האור בבחינת כלה ואז נק' נשואה וע"ז נאמר ואתה נותן להם את אכלם היינו לשון זיווג

But after the chuppah, it is then the time of union and coupling, to receive and absorb the light as kallah, and then she is called married. And of this it is said, "And You give them their food (ochlam)," which is a term for coupling,

כמו באתי לגני אחותי כלה אכלתי כו' (וע' בזהר פ' פינחס דרכ"ו ע"א ודר"מ ריש ע"ב ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ושם בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל])

as in "I have come into My garden, My sister, [My] bride; I have eaten," etc. (And see the Zohar, Parshas Pinchas, page 226a, and page 240, at the beginning of side b, and in the Mikdash Melech there, and there in the name of Rabbi Chaim Vital);

היינו השפעת אור עליון להתקבל ולקלוט בבחי' מל' שנקרא לב ואז נק' כלה לבבתני אחותי כלה ונקרא המשכת מ"ד [מייך דוכרין] בשם אכלם כמו כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

that is, the influx of supernal light, to be received and absorbed in the level of Malchus (sovereignty), which is called heart (lev); and then she is called kallah: "You have captured My heart (libavtini), My sister, [My] bride." And the drawing-down of mayin duchrin (masculine waters) is called by the name "their food" (ochlam), as in "except the bread that he eats,"

וכמו אכלה ומחתה פיה ומה שלא אמר בעתם כמו אכלם רק בעתו בוי"ו קאי על

and as in "She eats and wipes her mouth." And as for its not saying be'itam ("in their time"), like ochlam ("their food"), but rather be'ito ("in His time"), with a vav: this refers to

עת רצון העליון של עצמות המאציל לפי שהמשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] הנ"ל תלוי באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] בלתי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל לכן נאמר בעתו רצונו רצון עליון לבד כמו בשבתות ויו"ט [ויום טוב].

the time of the Supernal Will of the Essence of the Emanator; because the drawing-down of mayin duchrin mentioned above depends on an arousal from above, without any arousal from below at all. Therefore it says be'ito: His will, the Supernal Will alone, as on Shabbosos and Yamim Tovim.

(וע' בסמוך דרצון העליון הוא בחי' החופה ולכן א"ש [אתי שפיר] דהתגלות זו הוא בשבתות ויו"ט [ויום טוב] שאז הוא התגלות רצה"ע [רצון העליון] כמ"ש בד"ה תורה צוה הנ"ל בענין והשיאנו כו')

(And see nearby that the Supernal Will is the level of the chuppah; and therefore it is well understood that this revelation is on Shabbosos and Yamim Tovim, for then there is the revelation of the Supernal Will, as is written in the discourse beginning "The Torah [that Moshe] commanded," mentioned above, on the matter of "And bestow upon us," etc.,

כאשר רצית ואמרת כו' ע"ש ובד"ה ויקהל משה גבי וביום השבת יפתח וע' בזהר פ' בראשית דף ח' ע"א).

"as You have willed and said," etc.; see there; and in the discourse beginning "And Moshe assembled," regarding "And on the Shabbos day it shall be opened"; and see the Zohar, Parshas Bereishis, page 8a).

ולזה רמזו בקידוש לבנה חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם (וע' בזהר פ' אחרי דנ"ח סע"א [סוף עמוד א]). ולהבין לפ"ז [לפי זה] לשון וזמן נתן להם יובן עפמ"ש [על פי מה שכתוב] הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תשא

And to this they alluded in the Sanctification of the Moon: "A statute and an appointed time (zman) He gave them, that they should not alter their task." (And see the Zohar, Parshas Acharei, page 58, at the end of side a. And to understand, accordingly, the wording "and an appointed time He gave them," it will be understood according to what the Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) wrote on Parshas Tisa)

(דקפ"ח ע"ב) בפ"י זמין קוב"ה [קודשא בריך הוא] למעבד לישראל כו' ע"ש. ועמ"ש בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] בפ"י פקדת הארץ כו'.

(page 188b), on the explanation of "The Holy One, blessed be He, is destined (zamin) to do for Israel," etc.; see there. And see what is written in the discourse beginning "And the number of the children of Israel shall be," on the meaning of "You visited the earth," etc.

וזהו פי' ואתה היינו המשכה מבחי' חכמה התחלת המשכת מ"ד [מ"ד דוכרין] ועיין בזהר פי' בלק (דקצ"ג ע"ב)

And this is the meaning of ve'atah ("And You"): that is, a drawing-down from the level of Chochmah (wisdom), the beginning of the drawing-down of mayin duchrin. And see the Zohar, Parshas Balak (page 193b),

ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו'. ופי' ואתה את היינו המשכת כ"ב אותיות לה' תתאה שהיא בחי' מל'.

on the verse "Havayah, You are my G-d; I will exalt You," etc. And the meaning of ve'atah: es [alef-tav], that is, the drawing-down of the twenty-two letters to the lower hei, which is the level of Malchus.

והי"ו דואתה מורה על המשכה זו כי תמונת ו' הוא שבראשו כמו יו"ד ונמשך משם קו דק.

And the vav of ve'atah indicates this drawing-down, for the form of the vav is that at its head it is like a yud, and from there a thin line is drawn down.

ועיין בפ' תצוה (דקע"ט ע"ב) ועמ"ש סד"ה והי' [והיה] הוי' לי גבי וישם אותה מצבה כו' ע"ש.

And see [the Zohar,] Parshas Tetzaveh (page 179b); and see what is written at the end of the discourse beginning "And Havayah shall be to me," regarding "and he set it up as a pillar," etc.; see there.

וזהו ואתה נותן כו' בעתו דוקא היינו בעת רצון העליון שהוא בחי' החופה שלפני היחוד (ועמ"ש עוד מענין עיני כל בד"ה כי ההרים ימושו).

And this is "And You give," etc., "in His time" (be'ito), specifically: that is, at the time of the Supernal Will, which is the level of the chuppah that precedes the union. (And see what is written further on the matter of "The eyes of all" in the discourse beginning "For the mountains may move away.")

וענין פותח את ידיך היינו ע"ד מ"ש מקדש אד' כוננו ידיך כי צריך לעשות בית קיבול בחינת כלי במלי שתקבל המשכת מ"ד [מ"ד דוכרין] הנקרא אכלם כו'.

And the matter of "You open Your hands" is along the lines of what is written, "The Sanctuary, Adonai, that Your hands established": for a receptacle, the level of a vessel, must be made in Malchus, so that she may receive the drawing-down of mayin duchrin, which is called "their food," etc.

כי קודם היחוד נקרא בתולה לשון אוטם. שלכו אטום כבתולה, וע"ז נאמר באר חפרוה שרים כו'

For before the union she is called besulah ("virgin"), a term for being sealed, [as in] "his heart is sealed like a virgin." And of this it is said, "A well that princes dug," etc.

(וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"א פ"ז [פרק ז'] ושער הירח פ"ג [פרק ג'] ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער ק"ש [קריאת שמע] שעל המטה פ"א [פרק י"א] ופרק ו'),

(as is written in Etz Chaim, Gate 31, chapter 7, and the Gate of the Moon, chapter 3; and in Pri Etz Chaim, the Gate of the Shema at Bedtime, chapter 11 and chapter 6).

וזהו פותח את ידיך שפותח ידים העליונים לחפור בהם לעשות למטה כלי ובאר לקבל אכלם הנ"ל.

And this is "You open Your hands": that He opens the supernal hands, to dig with them, to make below a vessel and a well to receive "their food," mentioned above.

וזהו מקדש אד' כוננו ידיך. דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בתוכו לא נאמר

And this is "The Sanctuary, Ado-nai, that Your hands established." For behold, it is written, "And they shall make Me a Sanctuary, and I will dwell within them"; and our Sages, of blessed memory, said: "It does not say 'within it,'

אלא בתוכם וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה שהוא התגלות רצונו וחכמתו ית' ונק' המשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] טפת ח"ע [חכמה עילאה].

but 'within them.'" And our Sages, of blessed memory, also said: "Since the Holy Temple (Beis HaMikdash) was destroyed, the Holy One, blessed be He, has only the four cubits of halachah," which is the revelation of His will and His wisdom, may He be blessed; and it is called the drawing-down of mayin duchrin, the drop of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah).

אך צ"ל כלי קיבול לזה להיות בכל לבי דרשתיך כו' שאז נקרא כלה כנ"ל ועשיית כלי זה הוא כוננו ידיך ועמ"ש בביאור ע"פ באר חפרוה שרים כו' ובביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון.

But there must be a receptacle for this, so that it be "With all my heart I have sought You," etc., for then she is called kallah, as mentioned above. And the making of this vessel is "Your hands established." And see what is written in the explanation on the verse "A well that princes dug," etc., and in the explanation on the verse "Lift up the head of the sons of Gershon."

גם ידיך הוא לשון יודין כי פתיחו דיודין הוא שנמשך מן יו"ד שבראשו ונעשה וי"ו

Also, yadecha ("Your hands") is a term for yudin ("yuds"), for the opening of the yuds (pesichu deyudin) is that it is drawn from the yud at its head and becomes a vav;

וזהו המשכת רצון עליון כדי לבנות לה כלי בית קיבול כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי.

and this is the drawing-down of the Supernal Will in order to build for her a vessel, a receptacle; as our Sages, of blessed memory, said: "A woman makes a covenant only with the one who made her a vessel."

4 וכמ"ש כי בועליך עושיך כו' ואח"כ משביע לכל חי רצון כל חי היינו בחינת יסוד דנוק' [דנוקבא] שמקבלת מיסוד דדכורא לכך נקראת כל חי שמקבלת מח"י עלמין ואחר הקליטה אז משביע בבחינת שביעה היפך התשוקה

As it is written, "For your Husband is your Maker," etc. And afterwards, "You satisfy every living thing (kol chai) [with] will (ratzon)." Kol chai is the level of the Yesod (foundation) of the Nukva (the feminine / Malchus), which receives from the Yesod of the masculine; therefore she is called kol chai, for she receives from Chai Olamim (the Life of the Worlds). And after the absorption, then "You satisfy," in the manner of satiation, the opposite of longing;

כי התשוקה היא מרחוק כאשר לא השיג התאווה ואל אישך תשוקתך ואחר היחוד כשנקלט שפע האור בתוכה ועבד נייחא לה כמ"ש ר"פ נח (דנ"ט ע"ב)

for longing is from afar, when one has not attained the desire, [as in] "And your longing shall be to your husband." And after the union, when the abundance of the light has been absorbed within her, "and it brings her rest," as is written at the beginning of Parshas Noach (page 59b),

אז משביע לכל חי רצון עליון שנמשך בעתו כנ"ל בבחי' שביעה כנ"ל. ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו כו'.

then "You satisfy every living thing" [with] the Supernal Will that is drawn down "in His time," as mentioned above, in the manner of satiation, as mentioned above. And see what is written in the explanation on the verse "Thus shall you bless," etc.

ומכ"ז [ומכל זה] מובן ענין המבואר ע"פ ואשה כי תדור כו' בבית אביה בנעוריה. וענין ארוסה ונשואה:

And from all this one can understand the matter explained on the verse "And if a woman vows," etc., "in her father's house, in her youth"; and the matter of a betrothed and a married woman.



**LikuteiTorah.com**  
THE CHASSIDISHE PARSHA

## About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

**This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>**

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

---

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

---

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From [likuteitorah.com/likutei-torah/matos/5/](https://likuteitorah.com/likutei-torah/matos/5/)

---

### DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok